

## *Joakina Zubillaga Agirrezabala*

*Tolosa,  
Gipuzkoa  
(1929-2021)*

Aurkibidea

**Biografia**



Amezketako lurretan jaio arren, [Maria](#) eta Joakina ahizpak Bedaiokoak sentitzen dira. Izan ere, Amezketa eta Bedaio erreka batek bereizten ditu, eta Ezkolborro baserria Amezetako aldean badago ere, lotura Bedaiorekin izan dute beti, eskola, eliza eta gainontzekoari dagokionez. Joakina Belarmuga baserrira ezkondu zen eta 12 haur erditutako emakumea da. Herrian fundamentu handiko emakumearen ospea du.

# Zintak

## TOL-002

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Artetxe, Miren
- **Data:** 2009-11-19
- **Iraupena:** 73 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Oruesagasti, Ainitze

## TOL-064

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Soroa Hernandez, Maddi
- **Data:** 2011-10-11
- **Iraupena:** 77 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

## TOL-065

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Soroa Hernandez, Maddi
- **Data:** 2011-10-11
- **Iraupena:** 59 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

# Pasarteak

## 1. Bataioetan aita eta ema pontekoak

- **Erref:** TOL-002/002
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:24:00. **Bukatu:** 00:25:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Sakramentuak

### Laburpena:

<p>Bataioei buruz hitz egiten du: aita eta ama pontekoak zein izaten ziren aipatzen du.</p>

### Transkripzioa

- Bataioa ez zan izaten oain bezela ospakizun haundi bat.
- Ez. Jeneralen, aldameneko gizonak ta emakumek ta geo bere aittepuntea ta amapuntea ta hoik.
- Ta aittepuntea ta amapuntea zein izaten zan normalian?
- Juten zan txandan. Gaur hemengo gizonezkoa baldin bazan, beno, nere aldeti gizonezkoa baldin bazan, gizonan aldeti emakumezkoa. Ta hola juten zan, txandan.
- Ta normalian zein izaten zian, ahizpan bat o anaian bat o...?
- Bai. Ba, haitatik guren denak kunplittuta´re bazien, ta geo eo koiñatan bat eo koiñadun bat eo hola.
- Ta oain jartzen dia, baiño jartzeatik jartzen dia pixkat. Baiño garai hartan eukiko zun inportantzia zein jartzen zan aitaponte ta zein...?
- Hoixe bazeola inportantzie. Haundie, gaiñera! Ta gero, jakiñe, jakiñe,

“Hoik hoi jarri [dike], baiño hoi ez zuen tokatzen, ni tokatzen niñuan” ta...  
- Liskarrak ´e bai?  
- Bai, ba. Bueno. Haundie ez zan izaten, e, jeneralmente. Segurogo jokutzen giñen ta.

## 2. "Gordeketan", etxe bueltan

- **Erref:** TOL-002/006
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:28:18. **Bukatu:** 00:29:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

### Laburpena:

<p>Etxean lan asko izaten zen, eta jolasteko tarte gutxi izaten zen.  
"Gordeketan" ibiltzen ziren etxe bueltan.</p>

### Transkripzioa

- Zuek jolasik eta... Jolasak ingo zenituen txikitan.  
- Bai, jolasak itten giñuzten, baiño astez nahiko lan. Etxea etorri ta bateko arditaa, besteko behietaa o nik ez dakit ba. Ta egurrek ´e su hortako orduntxe txikituta ta. Dena lanen.  
- Eta jolasik-eta gutxi?  
- Gutxi, oso gutxi.  
- Ta zertaa jolasten ziñaten jolastutakon? Ze izaten zan?  
- Ba, jeneralmente behintzat guk “[...]”, ez dakit, zuk ez dezu...  
“gordeketan”. Jeneralmente behintzat bai.  
- Nun ibiltzen ziñaten?  
- Hementxe, etxe bueltan, bateti bestea. Hortxe izaten [...]. Iñorrek kanpoako zeaik ez zun izaten ta. Geo zaharrenak pixkat kanpora hasi zianen...

## 3. Harribitxiak galdu...

- **Erref:** TOL-002/008
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:30:45. **Bukatu:** 00:31:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

### Laburpena:

<p>Umetako oroitzapenak kontatzen ditu. Auzoko neska batek eraztunak egiteko harribitxiak utzi zizkion; bueltan eskatu zizkionean, Joakinak galdu egin zituela kontatzen du.</p>

### Transkripzioa

- Ta zu txikiya ziñala, ze rekuerto daukezu, hola, baserrikoak, polittenak?  
- Nik eskolan... ni oso txikitan hasi nitzen eskolaa. Han baso-biden jun behar izaten gendun. Geo, esan det, ba, lehen, bakarrik [handik geldittu] nitzen. Aldamenekok-eta, goiz... gutxi zien bestela ´re, baiño goiz eskola utzi zien haik. Ta neska bat nun han herrin kontrakoa. Ta nik bakarrik ez ba hainbeste zea, ta pitxie, eraztunak-eta itteko badakizu nola izaten dien.

Eraztunak-eta itteko zeak egoten die /egoteie/, ba?

- Harribitxik?

- Bai. Hoik. Harrek eman zizkiten. Neonek ez nun izaten, ta harrek ematen zizkiten. Ta nik ein´e bai. Ta geo bueltan eskatzen zizkiten! Baiño nik galdu. Ta “Bai, hure eman beharko dian /beharkoian/! Ez haiz... nere aittek bestela eskupetakin botako hau!”. Ta enee! hoi bildurre! Bildurre ordun sartzen zitzaiten nei.

#### 4. Eskolatik irtendakoan, Nagusi etxera

- **Erref:** TOL-002/009
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:31:42. **Bukatu:** 00:33:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

##### Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

##### Laburpena:

Umetan, auzoko Nagusi etxean aritzen lanean. Gustura aritzen zen han: udareak biltzen, aza aldatzen... Eskolatik irtendakoan joan ohi zen. Puntu egiten ere bertan ikasi zuen.

#### 5. Eguneroko eta jaiegunetarako arropa

- **Erref:** TOL-002/011
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:33:29. **Bukatu:** 00:36:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

##### Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

##### Laburpena:

Lehen, arropak urtetik urtera egiten omen ziren. Azokan erosten zituzten arropak. Jaiegunetarako soinekoren bat izaten zen, beste arropen aldean berezi garbitu behar izaten zena. Soinekoak nolakoa izaten ziren kontatzen du. Egunerokoan, zer arropa erabiltzen zituzten kontatzen du: artilezko galtzerdiak, abarkak, soinekoa eta jertsea. Udan eta neguan arropa berdina ibiltzen omen zen.

#### 6. Galtzak janzteagatik burlaka

- **Erref:** TOL-002/012
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:36:14. **Bukatu:** 00:37:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

##### Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

##### Laburpena:

Aurrenekoz galtzak noiz eta zergatik jantzi zituen kontatzen du. Garoa biltzera joateko emakumeak galtzak jantzen hasi zirenean, mutilen burlak jasotzen omen zituzten.

## 7. Etxerako eta sororako oinetakoak aldatu behar

- **Erref:** TOL-002/013
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:37:59. **Bukatu:** 00:38:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

### Laburpena:

Etxerako eta sororako arropa bera erabiltzen zen; oinetakoak aldatzen ziren. Abarkak eta zapatilak nolakoa izaten ziren kontatzen du.

## 8. Bitxiak eta gerrirainoko ilea

- **Erref:** TOL-002/014
- **Iraupena:** 0:02:59. **Hasi:** 00:38:41. **Bukatu:** 00:41:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Apaintzea
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Orrazkerak

### Laburpena:

Ez zuen koilare eta eskumuturrekorik erabili ezkondu zen arte. 16 urte zituela moztu zuen ilea; amak ez zion uzten moztzen. Gerri pareraino zuen ilea, eta ahizparen ezkontzarako moztu zuen. "Permanentea" egiteko pozarren zegoen. Ez zen makilatzen.

## 9. Kaleko neskek janzkera

- **Erref:** TOL-002/015
- **Iraupena:** 0:00:26. **Hasi:** 00:41:40. **Bukatu:** 00:42:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

### Laburpena:

Kaleko neskak nola janzten ziren kontatzen du. Kalekoen ez zuten galtzarik janzten.

## 10. Ile-apaindegira

- **Erref:** TOL-002/016
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:42:06. **Bukatu:** 00:43:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Orrazkerak

### Laburpena:

<p>Urtea bete baino lehen joaten ziren ile-apaindegira. Gizonezko gehienak, berriz, "barberia"ra joaten ziren.</p>

## 11. Neska langilea, ondo ikusia

- **Erref:** TOL-002/017
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:43:01. **Bukatu:** 00:43:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

### Laburpena:

Neska langilea izatea ondo ikusia zegoen; "alperra" deitzea, berriz, iraina zen.

## 12. Medikuak eta gaixotasunak

- **Erref:** TOL-002/019
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:46:36. **Bukatu:** 00:47:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

### Laburpena:

Beldur handiena zer gaixotasuni zitzaien aipatzen du. Tifusa eta meningitisa gaixotasun gogorrek ziren. Alegiako medikua zuten.

## 13. Mondejua nola egiten den

- **Erref:** TOL-002/021
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 00:48:31. **Bukatu:** 00:49:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

### Laburpena:

Mondejuak nola egiten diren kontatzen du. Ontzi batean porrua eta tipula egin, bigundu arte. Beste ontzi batean, ardiaren tripakiak egosi eta txiki-txiki egin. Segidan, tripakiak, porrua eta tipula nahastu; arrautza eta seboa ere erantsi. Piper pixka bat eta gatza botatzen zaio gero.

## 14. Tripakiak garbitu eta hesteetan sartzea

- **Erref:** TOL-002/023
- **Iraupena:** 0:00:58. **Hasi:** 00:49:40. **Bukatu:** 00:50:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

**Laburpena:**

<p>Tripakiak errekan garbitu ohi ziren. Hesteetan sartzeko inbutu txiki bat erabiltzen zen. Lan hori emakumeek egin ohi zuen.</p>

**15. Ogia nola egiten den**

- **Erref:** TOL-002/026
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:53:02. **Bukatu:** 00:54:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Baserría » Baserriko lanak » Garia
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

**Laburpena:**

Lehen, baserriko ogia nola egiten zuten kontatzen du.

**16. Ogia egiteko labea**

- **Erref:** TOL-002/027
- **Iraupena:** 0:02:33. **Hasi:** 00:54:34. **Bukatu:** 00:57:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Baserría » Baserriko lanak » Garia
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

**Laburpena:**

Ogia egiteko labea etxe kanpoan zegoen. Labea nolakoa izaten zen kontatzen du. Ogia egiteko, labea ondo berotu behar izaten zen; "guri-guri" eginda egoten zen. Ogia labean sartu aurretik, labea garbitu egiten zen: garo edo belar luze batzuk pala batera lotuta erabiltzen ziren horretarako.

**17. Taloa nola egiten den**

- **Erref:** TOL-002/031
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:58:48. **Bukatu:** 01:00:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

**Laburpena:**

Taloea nola egiten den kontatzen du. Talo-burdinan erretzen zuten taloea. Etxekoandreak egin ohi zuen lan hori.

**18. Etxeko lanak: "Beharrak erakusten dizkin!"**

- **Erref:** TOL-002/032
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 01:00:11. **Bukatu:** 01:02:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

**Laburpena:**

Umeak ez ziren sukaldeko lanetan aritzen. Emakumeak etxean zer eginkizun zituen aipatzen ditu; amari laguntzen ikasi zuen etxeko lanak egiten. Ezkontzera zihoala, emakume batek esan ziona gogoratzen du: "Joakina, ba al dakin zer falta zanen?... Ogia erretzen ez haut, ba, nik askotan ikusi!". Ordurako, eltzekoak prestatzen ikasia zegoen. Estutasunean, lanak egiten "ederki" saiatu behar izaten dela dio.

**19. Etxeko zereginak; emakumeak gehiago**

- **Erref:** TOL-002/033
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 01:02:04. **Bukatu:** 01:02:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

**Laburpena:**

Baserriko lanetan, emakumeak lan gehiago egin behar izaten zuen. Gizonak, baserrian, kanpoko lanetan aritzen ziren: basoko lana, sorokoa... Emakumeak, berriz, etxeko lanez gain soroan ere aritzen ziren.



**Ahotsak.eus**-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

*2026-03-05*

**CC-by-sa | Ahotsak.eus**

Badihardugu Euskara Elkartea  
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar  
943121775 - ahotsak@ahotsak.com